

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

EKONOMIE

EKSAMENRIGLYNE

GRAAD 12

2014

Hierdie riglyne bestaan uit 25 bladsye.

INHOUDSOPGAWE

	BLADSY
1. INLEIDING	3
2. ASSESSERING IN GRAAD 12	4
2.1 Formaat van die vraestelle	4
2.2 Besonderhede van die vraestelle	4
3. INHOUD	6
4. SLOT	25

1. INLEIDING

Die Kurrikulum- en Asseseringsbeleidsverklaring (KABV) vir Ekonomie beskryf die aard en doel van die vak Ekonomie. Dit gee leiding aan die filosofie wat die basis is van die onderrig en assessering van die vak in graad 12.

Die doel van hierdie Eksamenglyne is om:

- Duidelikheid te gee oor die diepte en omvang van die inhoud wat in die graad 12 Nasionale Senior Sertifikaat (NSS) -eksamen in Ekonomie geassesseer gaan word.
- Bystand te verleen aan onderwysers om leerders doelmatig vir die eksamens voor te berei.

Hierdie dokument gee aandag aan die finale graad 12 eksterne eksamens. Dit behandel op geen vlak die Skoolgebaseerde Assessering (SBA) nie.

Hierdie Eksamenglyne moet gelees word saam met:

- *Die Nasionale Kurrikulumstelling (NKS) se Kurrikulum- en Asseseringsbeleidsverklaring (KABV): Ekonomie*
- *Die Nasionale Protokol vir Assessering: 'n Addendum tot die beleidsdokument, die Nasionale Senior Sertifikaat: 'n Kwalifikasie op Vlak 4 op die Nasionale Kwalifikasieraamwerk (NKR) rakende die Nasionale Protokol vir Assessering (Graad R–12)*
- *Nasionale beleid met betrekking tot die program- en promosievereistes van die Nasionale Kurrikulumstelling, Graad R–12*

2. ASSESSERING IN GRAAD 12**2.1 FORMAAT VAN DIE VRAESTELLE****KLASSIFIKASIE VAN ONDERWERPE VIR DIE GRAAD 12-EKONOMIE-VRAESTELLE****FINALE EKSAMENVRAESTELLE
EKONOMIE GR.12**

VRAESTEL 1		VRAESTEL 2	
150 PUNTE	-	1½ UUR	
		150 PUNTE	-
			1 ½ UUR
HOOFONDERWERP MAKRO-EKONOMIE		HOOFONDERWERP MIKRO-EKONOMIE	
ONDERWERPE: <ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiese kringlope • Sakesiklusse • Openbare sektor • Buitelandsevaluta-markte • Beskerming en vryhandel 		ONDERWERPE: <ul style="list-style-type: none"> • Volmaakte markte • Onvolmaakte markte • Markmislukkings 	
EKONOMIESE STREWES		HOOFONDERWERP KONTEMPORÊRE EKONOMIESE KWESSIES	
ONDERWERPE: <ul style="list-style-type: none"> • Groei en ontwikkeling • Nywerheidsontwikkelingsbeleide • Ekonomiese en maatskaplike prestasie-aanwysers 		ONDERWERPE: <ul style="list-style-type: none"> • Inflasie • Toerisme • Omgewingsvolhoubaarheid 	

2.2 BESONDERHEDE VAN DIE GRAAD 12-EKONOMIE-VRAESTELLE

- ELKE VRAESTEL tel 150 PUNTE.
- Die tydsduur van elke vraestel is **1½ UUR**.
- Elke vraestel bestaan uit SES VRAE, wat in DRIE afdelings ingedeel is
Van die ses vrae moet slegs VIER soos volg beantwoord word:
AFDELING A: VRAAG 1 is VERPLIGTEND.
AFDELING B: Bestaan uit DRIE vrae: VRAAG 2–4 waarvan die kandidaat slegs TWEE moet kies
AFDELING C: Bestaan uit TWEE vrae: VRAAG 5–6 waarvan die kandidaat slegs EEN moet kies
- Die bogenoemde vraestelle mag NIE op dieselfde dag geskryf word NIE.
- Die gedetailleerde vereistes vir elke afdeling (per vraestel) word hieronder aangedui:

AFDELING A (VERPLIGTEND)**TOTAAL: 30****VRAAG WORD IN DIE ANTWOORDEBOEK BEANTWOORD – GEEN LOS ANTWOORDBLAAIE WORD TOEGELAAT NIE**

1.1	Meervoudigekeuse- (laer-orde)
VIER per hoofonderwerp = 8 items (2 punte per item)	(8 x 2) (16)
1.2	Pasitens KOLOM A en B laer-orde)
VIER items per hoofonderwerp = 8 items (1 punt per item)	(8 x 1) (8)
1.3	Identifiseer die konsep (middel-/laer-orde)
DRIE items per hoofonderwerp	(6 x 1) (6)

AFDELING B (BEANTWOORD TWEE VRAE UIT HIERDIE AFDELING) TOTAAL: 80**VRAAG 2–4 (DRIE VRAE)**

EEN vraag per HOOFONDERWERP en EEN kombinasievraag (punte nie noodwendig eweredig versprei in die kombinasievraag nie) tussen die 2 HOOFONDERWERPE

2.1 Kort items

2.1.1 Laer-orde (2 ITEMS)	(2 x 1) (2)
2.1.2 Middel-orde (1 ITEM)	(1 x 2) (2)
	(4)

2.2 Data-respons (middel-orde): Bestudeer die volgende grafiek/spotprent/tabel/uitreksel, ens. en beantwoord die vrae wat volg. (10)

2.3 Data-respons (middel-orde): Bestudeer die volgende grafiek/spotprent/tabel/uitreksel, ens. en beantwoord die vrae wat volg: (10)

2.4 EEN enkel-tipe vraag (middelorde) (2 x 4) OF (4 x 2) (8)

2.5 EEN enkel-tipe vraag (hoër-orde): (2 x 4) OF (4 x 2) (8)
[40]

ADELING C (BEANTWOORD EEN VRAAG UIT HIERDIE AFDELING) TOTAAL: 40

VRAAG 5–6 (TWEË OPSTELTIPE VRAE) EEN vraag per hoofonderwerp

STRUKTUUR VAN OPSTEL	PUNTETOEKENNING
Inleiding	Maks. 2
Liggaam: Hoofgedeelte: Bespreek in detail/In-diepte-bespreking/Ondersoek/ Bespreek krities/Ontleed/Vergelyk/Evalueer/Onderskei//Verduidelik/ Assesseer/Debatteer Addisionele gedeelte: Gee eie mening/Bespreek krities/Evalueer/ Evalueer krities/Teken 'n grafiek en verduidelik/Gebruik die gegewe grafiek en verduidelik/Voltooi die gegewe grafiek/Bereken/Werk uit/ Vergelyk/Verduidelik/Onderskei/Interpreteer/Debatteer kortliks	Maks. 26 Maks. 10
Gevolgtrekking	Maks. 2
TOTAAL	40

3. KOGNITIEWEVLAKTABEL: EKONOMIE GRAAD 12

VRAESTEL 1 & VRAESTEL 2	KOGNITIEWE VLAKKE	PUNTE	%
	Laer-orde (Vlak 1 & 2)	45	30
	Middelorde (Vlak 3 & 4)	60	40
	Hoër-orde (Vlak 5 & 6)	45	30

3. INHOUD

<p>LET WEL: Voorbeelde van uitdagende/hoër-orde-vrae dui die omvang en diepte van die spesifieke elemente van die leerinhoud aan.</p>		
<p>HOOFONDERWERP: MAKRO-EKONOMIE</p>		
ONDER-WERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>1. Ekonomiese kringloop</p>	<p>Stel die ekonomiese kringloop as 'n makro-ekonomiese model voor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die oop ekonomiesekringloop-model <ul style="list-style-type: none"> - Begrippe - Die volledige viersektordiagram Deelnemers <ul style="list-style-type: none"> ➢ Huishoudings ➢ Sakesektor ➢ Staat ➢ Buitelandse sektor - Markte <ul style="list-style-type: none"> ➢ Faktormark ➢ Mark vir goedere+dienste/produkte ➢ Finansiële markte - Geld en kapitaal ➢ Buitelandse markte/valuta ➢ Vloei deur die verskillende markte (produksie, inkomste en besteding) Reële en geldvloei Inspuitings ($J = I + G + X$) Lekkasies ($L = S + T + M$) Vergelykings, bv $Y = C + I + G + (X - M)$ <p>Ontleed en lei nasionale rekeningtotale en omskakelings af.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nasionale rekeningtotale en omskakelings Berekening van die nasionale rekeningtotale: <ul style="list-style-type: none"> - Produksie BBP(P) - BBP - Inkomste BBP (I) - BBI - Besteding BBP (E) - BBB Nasionale rekeningomskakelings: <ul style="list-style-type: none"> - Stelsel van Nasionale Rekeninge - (Nominale en Reële pryse, Basiese pryse, Faktorkoste, Markpryse, Netto syfers, Binnelandse en Nasionale syfers en besteebare nasionale inkomste) 	<ul style="list-style-type: none"> • Definisies en verduidelikings • Identifiseer deelnemers, vloei, inspuitings en lekkasies vanaf diagram • In-diepte bespreking van die onderlinge verhoudings tussen die deelnemers • Teken en interpreteer 'n kringloop-diagram • Bespreking van 'n ekonomie in ewewig • Verklaar die gelykheid: $L = J$ en illustreer samestellende elemente • Verduidelik die verhouding tussen markte binne die VIER-sektor-model • Koppel die werking van die buitelandsevaluta-markte aan die deelnemers aan die ekonomiese kringloop • Definisies en verduidelikings • Identifiseer vanaf tabel • Bespreek kortliks die DRIE metodes • Verduidelik die konsepte wat gebruik word in die nasionale rekeninge • Ontleed, interpreteer en bereken • Ontleed die nasionale rekeningomskakelings <p><i>HOËRORDE-VRAAG: Watter verband is daar tussen besteding, inkomste en produksie?</i></p>

	<p>Berekening en toepassing van die vermenigvuldiger</p> <ul style="list-style-type: none">• Die vermenigvuldiger<ul style="list-style-type: none">- Definisie van die vermenigvuldigereffek- Verduideliking van die vermenigvuldigings proses- Met behulp van 'n ekonomiese kringloop en voorbeelde (gebruik 'n grafiek en illustrasie)- Toepassing van basiese formules	<ul style="list-style-type: none">• Definieer die begrip <i>HOËRORDE-VRAAG: Verduidelik die vermenigvuldigingsproses deur die gebruik van die grafiek en die volgende formule:</i> $\Delta Y / \Delta E$ <p><i>HOËRORDE-VRAAG: Wat is die effek van die grensgeneigdheid om te verbruik (mpc) en grensgeneigdheid om te spaar (mps) op die vermenigvuldiger (1/1-mpc of 1/mps)?</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Koppel die vermenigvuldiger aan die ekonomiese kringloop model <p><i>HOËRORDE-VRAAG: Waarom is die waarde van die vermenigvuldiger in werklikheid baie klein?</i></p>
--	--	--

ONDER- WERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>2. Sake-siklusse</p>	<p>Ontleed en verduidelik sakesiklusse, toon hoedat dit gebruik word in vooruitskatting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die samestelling en kenmerke van sakesiklusse <ul style="list-style-type: none"> - Definisie - Die aard van sakesiklusse - Demonstrasie/diagram - Die reële (werklike) sakesiklus • Verduidelikings <ul style="list-style-type: none"> - Eksogene verduideliking - Endogene verduideliking - Tipes sakesiklusse • Owerheidsbeleid <ul style="list-style-type: none"> - Monetêre beleid (uitbreidende en inkrimpende beleid) - Fiskale beleid (uitbreidende en inkrimpende beleid) - Kombinasie van monetêre en fiskale beleid • Die nuwe ekonomiese paradigma (effening/gladstryk van siklusse) <ul style="list-style-type: none"> - Definisie - Vraagkantbeleid <ul style="list-style-type: none"> ➤ Inflasie en werkloosheid - Aanbodkantbeleid <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vermindering in koste ➤ Verbetering in die doeltreffendheid van insette ➤ Verbetering in die doeltreffendheid van markte • Kenmerke onderliggend aan vooruitskatting met betrekking tot sakesiklusse <ul style="list-style-type: none"> - Aanwysers <ul style="list-style-type: none"> ➤ Leidende ➤ Samevallende ➤ Sloerende ➤ Saamgestelde - Lengte van 'n siklus 	<ul style="list-style-type: none"> • 'n In-diepte-bespreking is nodig • Definieer die begrip • Verduidelik die aard van sakesiklusse • Teken/Illustreer 'n tipiese sakesiklus • Gebruik 'n diagram om die verskillende fases in 'n sakesiklus te bespreek • Slegs 'n breë oorsig van die reële/werklike sakesiklus word vereis • Bespreek die Monetaristiese /Eksogene verduideliking • Bespreek die Keynesiaanse/Endogene verduideliking • Verduidelik in breë trekke die aard van die sakesiklusse <i>HOËRORDE-VRAAG: Vergelyk en kontrasteer die endogene en eksogene verduidelikings vir sakesiklusse</i> • Verduidelik die monetêre en fiskale beleid wat deur die regering gebruik word om sakesiklusse uit te stryk <i>HOËRORDE-VRAAG: Verduidelik hoe fiskale en monetêre beleid kan gebruik word om ekonomiese aktiviteit te stimuleer tydens 'n resessie</i> • Definieer die <i>nuwe ekonomiese paradigma</i> • Verduidelik die betekenis van die gladstryk van siklusse • Bespreek die vraag- en aanbodkantbeleide met die hulp van grafieke <i>HOËRORDE-VRAAG: Verduidelik hoe die vraag en aanbodkant beleide gebruik word om ekonomiese aktiviteit te stimuleer in die gladstryk van sakesiklusse</i> • Verduidelik die relevante konsepte • Bespreek in detail die eienskappe onderliggend aan vooruitskatting • Maak gebruik van 'n diagram en bespreek die sikluslengte, amplitude en die tendenslyn as eienskappe onderliggend aan vooruitskatting

	<ul style="list-style-type: none"> - Amplitude - Die tendenslyn - Ekstrapolasie - Bewegende gemiddeldes 	<p><i>HOËRORDE-VRAAG: Maak gebruik van die gegewe werklike sakesiklusdiagram en verduidelik waarom dit gebruik word as 'n vooruitskattingsmodel</i></p>
--	---	---

ONDERWERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>3. Openbare sektor</p>	<p>Evalueer die rol van die openbare sektor in die ekonomie met spesiale verwysing na die sosio-ekonomiese verantwoordelikheid binne die Suid-Afrikaanse konteks</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die samestelling en noodsaaklikheid van die openbare sektor <ul style="list-style-type: none"> - Samestelling - Noodsaaklikheid <ul style="list-style-type: none"> ➤ Om openbare goedere te voorsien ➤ Om hulpbronne te bewaar ➤ Om die ekonomie te bestuur • Probleme van openbaresektorvoorsiening <ul style="list-style-type: none"> - Aanspreeklikheid/rekenpligtigheid - Doeltreffendheid - Assessering van behoeftes - Prysbeleid - Parastatale/Semi-staatsinstellings - Privatisering/Nasionalisering • Doelwitte van die openbare sektor en begrotings <ul style="list-style-type: none"> - Hoofdoelwitte <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekonomiese groei ➤ Volle indiensneming ➤ Wisselkoersstabiliteit ➤ Prysstabiliteit ➤ Ekonomiese gelykheid - Begrotings <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mediumtermyn-bestedingsraamwerk (MTBR) ➤ Die nasionale (hoof), provinsiale en munisipale begrotings • Fiskale beleid (insluitende die Laffer-kurwe) <ul style="list-style-type: none"> - Kenmerke van fiskale beleid <ul style="list-style-type: none"> ➤ Doel gebonde ➤ Vraag gebaseer ➤ Siklies 	<ul style="list-style-type: none"> • Verduidelik kortliks die samestelling van die openbare sektor <i>HOËRORDE-VRAAG: Illustreer die samestelling van die openbare sektor deur middel van 'n diagram</i> • Bespreek kortliks die noodsaaklikheid van die openbare sektor <i>HOËRORDE-VRAAG: Assesseer die effektiwiteit van die openbare sektor in die verskaffing van openbare goedere</i> • Bespreek in detail die probleme van openbaresektorvoorsiening (Toon duidelik waarom elk van hierdie faktore bydra tot die swak openbaresektorvoorsiening) • Bespreek in detail hoofdoelwitte van die openbare sektor in die ekonomie • Gee in breë trekke 'n oorsig van die verskillende begrotings • Evalueer elk van die begrotings binne die Suid-Afrikaanse konteks • Ontleed die nuutste begrotingsdata <i>HOËRORDE-VRAAG: Identifiseer en verduidelik hoe sosiale regte aangespreek word in die staat se begrotings</i> • Bespreek kortliks die kenmerke van fiskale beleid • Stel vyf oogmerke met fiskale beleid voor

	<ul style="list-style-type: none"> - Samestelling van fiskale beleid <ul style="list-style-type: none"> ➤ Regeringsbesteding ➤ Belasting ➤ Lenings (Staatskuld) - Gevolge van fiskale beleid <ul style="list-style-type: none"> ➤ Inkomstedistribusie/verdeling ➤ Verbruik ➤ Prysvlak ➤ Aansporings/Ontmoedigings: <ul style="list-style-type: none"> ○ Die Laffer-kurwe ➤ Diskresie • Redes vir Openbaresektor-mislukking <ul style="list-style-type: none"> - Eienskappe/Kenmerke <ul style="list-style-type: none"> ➤ Oneffektief ➤ Ondoeltreffendheid - Redes vir Openbaresektor-mislukking <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bestuursmislukking ➤ Apatie ➤ Gebrek aan motivering ➤ Burokrasie ➤ Politici ➤ Strukturele swakhede ➤ Spesiale belangegroepes • Gevolge van Openbaresektor-mislukking <ul style="list-style-type: none"> ➤ Toewysing van hulpbronne ➤ Ekonomiese onstabiliteit ➤ Verspreiding van inkomste ➤ Sosiale/Maatskaplike stabiliteit <p>Sluit waar van toepassing in: nasionale makro-ekonomiese beleid en dienslewering ten opsigte van sosio-ekonomiese regte, onderwys, gesondheid, en die omgewing, en bestaansekerheid, konvensie van kinderegte, belasting, en vergoeding vir die skending van menseregte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek kortliks die samestelling van die fiskale beleid • Bespreek in detail die gevolge van fiskale beleid • Ontleed en evalueer die gevolge van fiskale beleid binne die Suid-Afrikaanse konteks • Trek en interpreteer Laffer-kurwe • Bespreek kortliks die eienskappe/kenmerke van openbaresektor-mislukking • Bespreek in detail die redes vir openbaresektor-mislukking <i>HOËRORDE-VRAAG: Stel voor hoe die Suid-Afrikaanse regering openbare- sektormislukking kan vermy/voorkom</i> • Bespreek in breë trekke die gevolge van openbaresektor-mislukking
--	--	--

ONDERWERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
4. Buitelandsevaluta-mark	<p>Onderzoek die buitelandsevaluta-mark en die totstandkoming van wisselkoerse en toon aan hoe die betalingsbalansrekening geaffekteer word</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die vernaamste redes vir internasionale handel <ul style="list-style-type: none"> - Vraagredes <ul style="list-style-type: none"> ➤ Grootte van die bevolking ➤ Inkomstevlakke ➤ Verandering in die welvaart van die bevolking ➤ Voorkeure en smake ➤ Die verskil in verbruikspatrone 	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek kortliks die vernaamste redes vir internasionale handel • Onderskei tussen die vraag- en aanbodredes

	<ul style="list-style-type: none"> - Aanbodredes <ul style="list-style-type: none"> ➤ Natuurlike hulpbronne ➤ Klimaatstoestande ➤ Menslike hulpbronne ➤ Tegnologiese hulpbronne ➤ Spesialisasie ➤ Kapitaal - Die gevolge van die internasionale handel <ul style="list-style-type: none"> ➤ Spesialisasie ➤ Massaproduksie ➤ Doeltreffendheid ➤ Globalisering • Die betalingsbalans <ul style="list-style-type: none"> - Beskrywing/Definisie - Die waarde van die betalingsbalans - Samestelling van die betalingsbalans <ul style="list-style-type: none"> ➤ Die lopende rekening ➤ Die kapitaal oordrag rekening ➤ Die finansiële rekening ➤ Die reserwerekening • Buitelandsevaluta-markte <ul style="list-style-type: none"> - Beskrywing/Definisie - Vraag en aanbod/Prysvorming - Appresiasie en depresiasie - Revaluasie en devaluasie - Inmenging in die mark • Die totstandkoming van wisselkoerse <ul style="list-style-type: none"> - Wisselkoersstelsels <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vryswewende wisselkoersstelsel ➤ Beheerde swewende wisselkoersstelsel ➤ Vaste wisselkoersstelsel - Ruilvoet - Vryhandel en beskerming - Suid-Afrika se buitelandse handel 	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek kortliks die gevolge van internasionale handel • Gee jou mening oor die gevolge van internasionale handel • Definieer die betalingsbalans • Verduidelik die doel/waarde van die betalingsbalansdata • Ontleed en interpreteer betalingsbalans • Gee 'n kort oorsig van die sub-rekeninge van die betalingsbalans <i>HOËRORDE-VRAAG: 'Daar word dikwels gesê dat die betalingsbalans 'n goeie aanduiding is van of 'n land binne of buite sy vermoë lewe. Evalueer hierdie stelling met betrekking tot elke afdeling in die betalingsbalans</i> • Definieer/Verduidelik/Vergelyk die relevante begrippe • Teken/Interpreteer grafieke • Bespreek kortliks die vraag- en aanbodfaktore • Bespreek kortliks markinmenging <i>HOËRORDE-VRAAG: Trek 'n volledig benoemde grafiek wat ewewig aandui in die buitelandse valuta mark en voorspel die gevolge wat veranderinge in die onderliggende kragte van vraag en aanbod sal hê op die waarde van 'n geldeenheid</i> • Definieer/Verduidelik die relevante begrippe • Bespreek kortliks die onderskeie wisselkoersstelsels • Verduidelik kortliks die begrip ruilvoet • Verduidelik in breë trekke die begrippe vryhandel en beskerming • Gee 'n breë uiteensetting, ontleed en interpreteer saamgestelde data van SA se handel en handelsvennote • Evalueer Suid-Afrika se wisselkoers-stelsel
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Korreksies van betalingsbalanssurplusse en -tekorte (onewewigtighede/disekwilibria) <ul style="list-style-type: none"> - Beskrywing/Definisie - Rentekoerse - Invoerbeheer - Leen en uitleen - Verandering in vraag - Uitvoerbevordering - Invoervervanging - Verandering in wisselkoerse 	<ul style="list-style-type: none"> • Assesseer Suid-Afrika se buitelandse handel met betrekking tot die ruilvoet, vryhandel en beskerming • Verduidelik die begrippe: korreksies en tekort/onewewigtighede op die betalingsbalans • Bespreek kortliks die verskillende maatreëls om korreksies op die betalingsbalans te maak <p><i>HOËRORDE-VRAAG: 'Suid-Afrika se betalingsbalans toon 'n algehele tekort van R10 miljard oor drie agtereenvolgende kwartale vanjaar.' Aanvaar dat die grootste probleem blyk die lopende rekening te wees. Wat sal jou advies aan president van die reserwebank wees om die kroniese tekort op die betalingsbalans te verminder?</i></p>
--	---	--

ONDERWERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>5. Beskerming en Vryhandel (Globalisering)</p>	<p>Bespreek beskerming en vryhandel en evalueer die Suid-Afrikaanse internasionale handelsbeleide en vernaamste protokolle in terme van die volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoerbevordering <ul style="list-style-type: none"> - Definisie - Redes - Metodes - Voordele - Nadele • Invoervervanging <ul style="list-style-type: none"> - Definisie - Redes - Metodes - Voordele - Nadele • Beskerming (die argumente) <ul style="list-style-type: none"> - Definisie - Argumente ten gunste van beskerming <ul style="list-style-type: none"> ➤ Industriële ontwikkeling ➤ Jong nywerhede wat begin ➤ Stabiele loonvlakke en 'n hoë lewenstandaard ➤ Verhoogde indiensneming ➤ Selfvoorsienende en strategiese nywerhede ➤ Voorkoming van dumping/storting ➤ Stabiele wisselkoers en betalingsbalans ➤ Beskerming van natuurlike hulpbronne • Vryhandel (die argumente) <ul style="list-style-type: none"> - Argumente ten gunste van vryhandel <ul style="list-style-type: none"> ➤ Spesialisasie 	<ul style="list-style-type: none"> • Definieer/Verduidelik die begrip • Bespreek uitvoerbevordering in detail • Definieer/Verduidelik die begrip • Bespreek invoervervanging in detail <p><i>HOËRORDE-VRAAG: Evalueer die effektiwiteit van uitvoerbevordering en invoer-vervanging</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Definieer/Verduidelik die konsep • Bespreek die argumente ten gunste van beskerming in detail • Verduidelik in breë trekke die begrippe vryhandel en beskerming • Definieer/Verduidelik die konsep • Bespreek vryhandel in detail

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekonomie van skaal ➤ Keuses/Verhoogde welvaart ➤ Innovasies/Beste praktyke ➤ Verbeterde internasionale betrekkinge <ul style="list-style-type: none"> • 'n Gewenste mengsel <ul style="list-style-type: none"> - Invoervervanging en uitvoerbevordering - Beskerming van vryhandel - Globalisering - Ekonomiese integrasie • Evalueer Suid-Afrika se handelsbeleide <ul style="list-style-type: none"> - Invoervervanging en uitvoerbevordering - Beskerming en vryhandel <ul style="list-style-type: none"> ➤ Suider-Afrikaanse Doeane-unie (SADU) ➤ Multilaterale Monetêre Gebied (MMG) ➤ Suider-Afrikaanse Ontwikkelings-gemeenskap (SAOG) ➤ Afrika-unie (AU) ➤ Europese Unie (EU) ➤ Mercusor ➤ AGOA ➤ Die vennootskap tussen Brasilië, Rusland, Indië, China en Suid-Afrika (BRICS) - Handelsliberalisasie/Handelsvryheid <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wêreldhandelsorganisasie (WHO) 	<ul style="list-style-type: none"> • Argumenteer ten gunste van beskerming en teen vryhandel, OF ten gunste van vryhandel en teen beskerming • Verduidelik in jou eie woorde die betekenis van 'n gewenste mengsel • Omskryf in breë trekke ekonomiese integrasie as deel van handelsprotokolle. <i>HOËRORDE-VRAAG: Wat is die gevolg van globalisering op die gewenste mengsel van Suid-Afrika?</i> • Verduidelik die betekenis van die begrip protokol • Evalueer in breë trekke Suid-Afrika se beleide ten opsigte van vryhandel en beskerming • Evalueer in breë trekke Suid-Afrika se handelsprotokolle in terme van hul voordele • Verduidelik die begrip • Verduidelik in breë trekke die rol van die (WHO) in die liberalisering van handel.
--	---	--

HOOFONDERWERP: MIKRO-EKONOMIE

ONDERWERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>6. Dinamiek van Volmaakte markte</p>	<p>Ondersoek die dinamiek van volmaakte markte met behulp van koste- en inkomstekurwes</p> <p>LET WEL:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hersien koste/inkomstetabelle en -kurwes wat in graad11 gedoen is. 2. Onderskei tussen kort- en langtermyn. <ul style="list-style-type: none"> • Volmaakte mededinging <ul style="list-style-type: none"> - Beskrywing - Kenmerke/Voorwaardes • Individuele firmas en industrie <ul style="list-style-type: none"> - Die vraagkurwe vir: <ul style="list-style-type: none"> ○ Individuele firma ○ Die industrie - Winsmaksimering - Afleiding van die aanbodkurwe vanaf kostekurwes 	<p><i>HOËRORDE-VRAAG: Ondersoek in detail hoe koste- en inkomste-kurwes gebruik kan word om die dinamiek (werking) van markte te illustreer en verduidelik die dinamiek van markte</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Verduidelik die begrip • Ondersoek die kenmerke van 'n volmaakte mark in detail • Vergelyk in detail die individuele firma en die industrie • Die ondersoek van individuele firmas en die industrie moet gesteun word deur 'n ontleding van tabelle en grafieke <i>HOËRORDE-VRAAG: Verduidelik hoekom die individuele mielie-, koring- of melkboere nie 'n invloed het op die prys van hul produkte in die mark nie</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • Markstruktuur <ul style="list-style-type: none"> - Definisie - Kenmerke <ul style="list-style-type: none"> ➤ Aantal besighede ➤ Aard van die produk ➤ Toegang tot die mark ➤ Beheer oor pryse ➤ Inligting ➤ Voorbeelde ➤ Vraagkurwe ➤ Ekonomiese wins ➤ Samespanning ➤ Toewysingsdoeltreffendheid ➤ Tegniese doeltreffendheid • Uitset, Wins, Verlies en Aanbod <ul style="list-style-type: none"> - Individuele firma <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kort-termyn- (ekonomiese wins, ekonomiese verlies, normale wins) ➤ Lang-termyn- (normale wins) ➤ Sluitingspunt - Die industrie <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kort-termyn- (ekonomiese wins, ekonomiese verlies, normale wins) ➤ Lang-termyn- (normale wins) • Mededingingsbeleid <ul style="list-style-type: none"> - Beskrywing - Doelwitte met die mededingingsbeleid - Antimonopolie - Mededingingsbeleid, 1998 (Wet 89 van 1998) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mededingingskommissie ➤ Mededingingstribunaal ➤ Mededingings-appèlhof 	<ul style="list-style-type: none"> • Definieer die konsep • Vergelyk en kontrasteer die VIER breë tipes markstrukture <p>LET WEL: Soos wat die onderskeie markstrukture bespreek word sal ook ander kenmerke na vore kom.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondersoek in detail die DRIE ewigsposisies met die hulp van grafieke • Verduidelik die sluitingspunt met behulp van 'n grafiek <p>WENK: Wanneer die onderskeie ewewigspunte bespreek word, moet die verband tussen die individuele firmas en die industrie beklemtoon word.</p> <p><i>HOËRORDE-VRAAG: Trek drie volledig benoemde grafieke wat die moontlike ewewigsposisies van 'n firma onder volmaakte marktoestande aandui</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Definieer/Verduidelik die beleid • Bespreek kortliks/ontleed SA se mededingingsbeleid. • Ontleed kortliks SA se Antimonopoliebeleid. • Bespreek kortliks die Wet op Mededinging en die implikasies daarvan, deur die rol van die DRIE sleutelinsettings uit te lig • Gee jou mening oor die suksesse/ mislukkings van die mededingingsbeleid <p><i>HOËRORDE-VRAAG: Na jou mening is die mededingings beleid in Suid-Afrika besig om besighede te vernietig of te red?</i></p>
--	---	---

ONDERWERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
7. Dinamiek van Onvolmaakte markte	<p>Ondersoek die dinamiek van onvolmaakte markte met behulp van koste- en inkomstekurwes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die dinamiek van onvolmaakte markte met die hulp van koste- en inkomstekurwes <ul style="list-style-type: none"> - Inkomste <ul style="list-style-type: none"> ➤ Inkomsteskedule ➤ Gemiddelde en marginale inkomstekurwes - Koste <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kosteskedule ➤ Gemiddelde en Grenskostekurwes 	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek kortliks die koste- en inkomstetabelle en -grafieke • Trek en vertolk grafieke

	<ul style="list-style-type: none"> • Monopolieë <ul style="list-style-type: none"> - Beskrywing/Definisie - Kenmerke - Inkomste <ul style="list-style-type: none"> ➤ Gemiddelde en Grensinkomekurwes ➤ Wins en verlies in die kort termyn ➤ Langtermynewewig ➤ Vergelyking tussen 'n monopolie en 'n volmaakte mededinger (kurwes, hoër pryse, laer produksie, ekonomiese wins) • Oligopolieë <ul style="list-style-type: none"> - Beskrywing/Definisie - Kenmerke - Nie-prysmededinging - Samespanning <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kartelle ➤ Prysleierskap - Pryse en vlakke van produksie - Geknikte/Geknakte vraagkurwe • Monopolistiese kompetisie <ul style="list-style-type: none"> - Beskrywing/Definisie - Algemene kenmerke - Nie-prysmededinging - Samespanning - Pryse en vlakke van produksie - 'n Vergelyking met volmaakte mededinging 	<ul style="list-style-type: none"> • Definieer/Verduidelik die konsep monopolie • Onderzoek die eienskappe in detail • Onderskei tussen natuurlike en kunsmatige monopolieë • Beklemtoon en lig uit praktiese voorbeelde van firmas in hierdie mark • Verduidelik die afwaartse helling van die vraagkurwe van die monopolie met die hulp van 'n grafiek/tabel • Bespreek kortliks met behulp van grafieke kort- en langtermynposisies <i>HOËRORDE-VRAAG: Vergelyk 'n monopolie met 'n volmaakte mededinger in terme van pryse, opbrengs en wins</i> • Definieer/Verduidelik die begrip • Onderzoek die kenmerke in detail • Beklemtoon en lig praktiese voorbeelde van firmas in hierdie mark uit • Bespreek kortliks nie-prysmededinging • Bespreek kortliks samespanning • Onderskei tussen prysleierskap en kartelle as 'n vorm van samespanning • Verduidelik in breë trekke pryse en produksievlakke • Verduidelik in breë trekke die rasionaal agter die geknikte vraagkurwe • Gebruik 'n grafiek en verduidelik kortliks die knik in die vraagkurwe <i>HOËRORDE-VRAAG: 'Samespanning is 'n strafbare oortreding in Suid-Afrika.'</i> <i>Ontleed hierdie verskynsel</i> • Definieer/Verduidelik die begrip • Onderzoek die kenmerke in detail • Beklemtoon en lig praktiese voorbeelde van besighede in hierdie mark uit • Vergelyk 'n monopolie met monopolistiese kompetisie • Vergelyk monopolistiese kompetisie met oligopolistiese kompetisie • Bespreek kortliks produk differensiasie in hierdie mark • Bespreek kortliks nie-prysmededinging in die mark <i>HOËRORDE-VRAAG: Vergelyk monopolistiese mededinging met volmaakte mededinging</i>
--	---	--

ONDERWERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>8. Dinamiek van markte: Markmislukkings</p>	<p>Verduidelik die redes vir en die gevolge van markmislukking, besin in breë trekke oor koste-voordeelanalise (KVA)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die oorsake van markmislukkings <ul style="list-style-type: none"> - Eksternaliteite <ul style="list-style-type: none"> ➤ Private koste ➤ Private voordele ➤ Sosiale/Maatskaplike koste ➤ Maatskaplike voordele - Onvolmaakte mededinging - Gebrek aan inligting <ul style="list-style-type: none"> ➤ Verbruikers ➤ Werkers ➤ Entrepreneurs - Onbeweeglikheid van produksiefaktore - Onvolmaakte verspreiding van inkomste en rykdom • Gevolge van markmislukkings <ul style="list-style-type: none"> - Ondoeltreffendheid (verwys na Pareto-doeltreffendheid) <ul style="list-style-type: none"> ➤ Produktiewe ondoeltreffendheid ➤ Toewysing ondoeltreffendheid - Eksternaliteite <ul style="list-style-type: none"> ➤ Negatiewe eksternaliteite ➤ Positiewe eksternaliteite - Staatsinmenging - Reëls en regulasies <ul style="list-style-type: none"> ➤ Direkte beheer ➤ Onvolmaakte markte ➤ Minimum lone ➤ Maksimum pryse ➤ Minimum pryse - Belastings en Subsidies <ul style="list-style-type: none"> ➤ Die prysmeganisme ➤ Subsidies op goedere en dienste ➤ Herverdeling van rykdom - Die betrokkenheid van die staat in produksie • Koste-voordeelanalise <ul style="list-style-type: none"> - Beskrywing/Definisie - Redes vir 'n KVA - Toepassings/Voorbeelde in Suid- Afrika 	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek in detail die oorsake van markmislukking <i>HOËRORDE-VRAAG: Teken 'n volledig benoemde grafiek om die elemente van eksternaliteite te demonstreeer</i> <i>HOËRORDE-VRAAG: Waarom produseer regerings self sekere goedere en dienste?</i> LET WEL: Dit is belangrik om die verband wat daar bestaan tussen die oorsake en markmislukkings te verduidelik • Bespreek die gevolge van markmislukking in detail • Illustreer produktiewe en toewysings-ondoeltreffendheid met die hulp van 'n produksiemoontlikheidskromme (verwys na Pareto doeltreffendheid) <i>HOËRORDE-VRAAG: Trek twee grafieke om die negatiewe en positiewe elemente in die begrip 'eksternaliteite' te illustreer</i> • Illustreer met behulp van grafieke • Definieer/Verduidelik die begrip • Bespreek kortliks die rasionaal/redes • Beklemtoon en lig goeie praktiese voorbeelde uit • Pas toe deur gebruik te maak van grafieke en syferillustrasies <i>HOËRORDE-VRAAG: Maak 'n saak uit vir die gebruik van 'n KVA in die praktyk</i>

HOOFONDERWERP: EKONOMIESE STREWES

ONDERWERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>9. Ekonomiese Groei & Ontwikkeling</p>	<p>Vergelyk Suid-Afrika se groei en ontwikkelingsbeleide in terme van internasionale maatstawwe en beklemtoon ook die Noord-Suid-verdeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Agtergrond <ul style="list-style-type: none"> - Ekonomiese groei - Ekonomiese ontwikkeling • Die vraagkant-benadering <ul style="list-style-type: none"> - Groei en Ontwikkeling <ul style="list-style-type: none"> ➤ Monetêre beleid ➤ Fiskale beleid - Suid-Afrika se benadering <ul style="list-style-type: none"> ➤ Monetêre beleid Rentekoersveranderinge Opemarktransaksies Morele oorreding ➤ Fiskale beleid Progressiewe persoonlike inkomste-belasting Welvaartbelasting Kontantvoordele In natura-voordele Ander herverdeling Grondrestitusie en –herverdeling Subsidies op armoede • Die aanbodkant-benadering <ul style="list-style-type: none"> - Skepping van groei <ul style="list-style-type: none"> ➤ Totale aanbod en vraag - Suid-Afrika se benadering <ul style="list-style-type: none"> ➤ Effektiwiteit en doeltreffendheid van markte ➤ Besigheidsdoeltreffendheid ➤ Die koste om sake te doen • Evalueer die benaderings van die groei- en ontwikkelingsbeleide gebruik in Suid-Afrika <ul style="list-style-type: none"> - Groei- en ontwikkelingsbeleide <ul style="list-style-type: none"> ➤ Heropbou- en Ontwikkelingsbeleid (HOP) ➤ Groei, Wekverskaffing en Herverdelingsprogram (GEAR) ➤ Nasionale Vaardigheidsontwikkelingstrategie (NSDS) ➤ Versnelde en Gedeelde Groei-inisiatief vir Suid-Afrika (ASGISA) ➤ Joint Initiative on Priority Skills Acquisition (JIPSA) ➤ Uitgebreide Openbarewerke-programme (EPWP) ➤ Die Nuwe Groeiplan (NGP) ➤ Nasionale Ontwikkelingsplan (NOP) 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderskei tussen groei en ontwikkeling • Onderskei tussen owerheidsbeleide, strategieë en inisiatiewe • Bespreek die vraagkant-benadering in detail • Fokus op diskresionêre veranderinge in monetêre- en fiskale beleide met die doel om die vlak van totale vraag en dus uitset te verander (Reële BBP) • Ontleed SA se benadering in terme van sy monetêre beleid • Fokus op: die SARB wie verantwoordelik is vir die implementering van die beleid. Sy primêre doel is om die waarde van ons geldeenheid te beskerm • Ontleed Suid-Afrika se benadering in terme van fiskale beleid • Fokus op: die begrotingsproses, die doelwit van fiskale beleid om makroekonomiese groei en indiensneming te stimuleer en om te verseker dat 'n verlangde herverdeling van inkomste bereik word • Bespreek die aanbodkant-benadering in detail <i>HOËRORDE-VRAAG: Ontleed krities die gebruik van vraag- en aanbodkantbeleide in Suid-Afrika</i> • Bespreek Suid-Afrika se groei en ontwikkelingsbeleide in detail • Beoordeel Suid-Afrika se groei- en ontwikkelingsbeleide • Evalueer (benchmark) elemente van Suid-Afrika se groei- en ontwikkelingsbeleide uit gegewe data <i>HOËRORDE-VRAAG: Ontleed Suid-Afrika se Groei- en Ontwikkelingsplan (GOP) in terme van groei- en ontwikkelingsmikpunte.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kleinsake-ontwikkelings-bevorderings-program ➤ Swart Ekonomiese Bemagtigingsprogramme <ul style="list-style-type: none"> • Die Noord-Suid-verdeling <ul style="list-style-type: none"> - Ongelyke lewenstandaarde <ul style="list-style-type: none"> ➤ Per capita-inkome ➤ Lewensverwagting ➤ Onderwys - Uitdagings van globalisering <ul style="list-style-type: none"> ➤ Armoede ➤ Groei ➤ Handel - Omgewing <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lande in die Noorde ➤ Lande in die Suid 	<ul style="list-style-type: none"> • Vergelyk die lewenstandaard tussen Noord-Suid-lande • Verduidelik die positiewe/negatiewe impak van globalisering op ontwikkelende lande • Verduidelik die negatiewe uitwerking op die omgewing as gevolg van ekonomiese aktiwiteite in Noord en Suid
--	--	---

ONDERWERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>10. Ekonomiese groei- en ontwikkeling: Nywerheidsontwikkelingsbeleide</p>	<p>Motiveer Suid-Afrika se nywerheidsontwikkelingsbeleide en hul toepaslikheid in terme van internasionale beste praktyk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nywerheidsontwikkeling in Suid-Afrika <ul style="list-style-type: none"> - Nywerheidsontwikkelingsbeleide <ul style="list-style-type: none"> ➤ Nasionale Nywerheidsbeleidsraamwerk (NNBr) ➤ Nywerheidsbeleid-aksieplan (NBAP) - Nywerheidsontwikkelingstrategieë <ul style="list-style-type: none"> ➤ Nasionale Navorsing- en Ontwikkelingstrategie (NNOS) ➤ Geïntegreerde Vervaardigingstrategie (GVS) - Fokus op hierdie beleide en aksies <ul style="list-style-type: none"> ➤ Geteikende nywerhede, sektore en streke ➤ Sektore met potensiaal ➤ Spesiale Ekonomiese Sones (SES'e) ➤ Suidelike Afrika • Streeksontwikkeling <ul style="list-style-type: none"> - Doelwitte - Streeksontwikkeling in Suid-Afrika - Internasionale beste praktyk vir streeksontwikkeling • Suid-Afrika se pogings <ul style="list-style-type: none"> - Ruimtelike-ontwikkelingsinisiatiewe (ROI's) - Nywerheidsontwikkelingssones (NOS'e) - Spesiale Ekonomiese Sones (SES's) - Korridors - Stratetiese Geïntegreerde Projekte (SGP'e) - Infrastruktuurplan 	<ul style="list-style-type: none"> • Definieer/Verduidelik die begrip • Bespreek kortliks die redes vir nywerheidsontwikkeling • Regverdig Suid-Afrika se nywerheidsontwikkelingsbeleide • Verduidelik kortliks Suid-Afrika se nywerheidsontwikkelingstrategieë • Definieer/Verduidelik die begrip • Bespreek kortliks streeksontwikkeling • Bespreek kortliks ruimtelike-ontwikkelingsinisiatiewe (ROI's) in Suid-Afrika • Bespreek kortliks nywerheidsontwikkelingssones (NOS'e) in Suid-Afrika • Bespreek kortliks Spesiale Ekonomiese Sones (SES's) in Suid-Afrika • Bespreek kortliks korridors in Suid-Afrika

	<ul style="list-style-type: none"> • Aansporings tot nywerheidsontwikkeling <ul style="list-style-type: none"> - Kleinsake-ondersteuningsprogram - SEDA Technology Program (STP) - Vaardigheidsondersteuningsprogram (VOP) - Kritiese Infrastruktuurfasiliteite - Doeanevrye aansporings - Buitelandse Beleggingsaansporings - Strategiese Beleggingsprogram - Dienste aan Sakeprosesse • Toepaslikheid van Suid-Afrika se nywerheids-beleide/strategieë <ul style="list-style-type: none"> - Suksesfaktore - Eksterne beperkings - Interne beperkings • Toepaslikheid van Suid-Afrika se streeksontwikkelingsbeleide • Kleinsake-ontwikkeling • Die toepaslikheid van Swart Ekonomiese Bemagtiging in die SA ekonomie <ul style="list-style-type: none"> - Beste praktyk vir streeksontwikkeling – standaardekriteria: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Vryemarkoriëntering ➢ Mededingendheid ➢ Volhoubaarheid ➢ Goeie staatsbestuur ➢ Verskaffing van hulpbronne ➢ Belegging van sosiale kapitaal ➢ Integrasie ➢ Vennootskappe 	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek krities die aansporings gebruik deur die SA regering om nywerheidsontwikkeling te bevorder • Bespreek kortliks die toepaslikheid van SA se pogings • Evalueer die toepaslikheid van die Suid-Afrika se nywerheidsontwikkelings-strategieë in terme van internasionale standaardekriteria
--	---	---

ONDER-WERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>11. Ekonomiese en sosiale prestasie-aanwysers</p>	<p>Ontleed Suid-Afrika se ekonomiese- en sosiale prestasie-aanwysers en hul gebruikte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die prestasie van 'n ekonomie <ul style="list-style-type: none"> ➢ Prestasie ➢ Vergelykings ➢ Spesifikasies ➢ Doeleindes • Ekonomiese aanwysers: <ul style="list-style-type: none"> - Inflasiekoers <ul style="list-style-type: none"> ➢ Produksiepryse (PPI) ➢ Verbruikerspryse (VPI) - Buitelandse handel <ul style="list-style-type: none"> ➢ Ruilvoet ➢ Die wisselkoers - Indiensname <ul style="list-style-type: none"> ➢ Ekonomies-aktiewe bevolking (EAB) ➢ Indiensnemingskoers ➢ Werkloosheidskoers - Produktiwiteit <ul style="list-style-type: none"> ➢ Arbeidsproduktiwiteit ➢ Vergoeding per werker 	<ul style="list-style-type: none"> • Definieer/Verduidelik die relevante begrippe • Verskaf in hooftrekke die prestasie van 'n ekonomie <p><i>HOËRORDE-VRAAG: Maak 'n voorstel van vyf oorwegings om die prestasie van 'n ekonomie te beoordeel</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontleed die ekonomiese aanwysers in detail

	<ul style="list-style-type: none"> - Rentekoerse <ul style="list-style-type: none"> ➤ Repokoers - Geldaanbod/Vorraad <ul style="list-style-type: none"> ➤ M1 ➤ M2 ➤ M3 • Sosiale Aanwysers: <ul style="list-style-type: none"> - Demografie <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bevolkingsgroei ➤ Lewensverwagting - Voeding <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wanvoeding ➤ Oorgewig - Gesondheid <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kindermortaliteit ➤ Onder-vyf-mortaliteit ➤ Gesondheidsbesteding ➤ Toegang tot veilige drinkwater ➤ Toegang tot sanitasiegeriewe - Onderwys <ul style="list-style-type: none"> ➤ Persentasie publieke sektor besteding ➤ Persentasie sekondêre inskrywings - Dienste <ul style="list-style-type: none"> ➤ Elektrisiteit ➤ Vullisverwydering ➤ Watervoorsiening ➤ Sanitasie - Behuising en Verstedeliking <ul style="list-style-type: none"> Behuising <ul style="list-style-type: none"> ➤ Aantal voltooide huise Verstedeliking <ul style="list-style-type: none"> ➤ Natuurlike bevolkingsgroei ➤ Migrasie ➤ Stigting van nuwe dorpe • Internasionale vergelykings <ul style="list-style-type: none"> - Globalisering - Internasionale standaardisering - Hulp en ondersteuning - Vergelykings en vooruitskattings 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontleed die sosiale aanwysers in detail <p><i>HOËRORDE-VRAAG: Identifiseer VYF sosiale aanwysers wat gebruik word vir internasionale vergelykings van standaarde en gee 'n ontleding van hul belangrikheid</i></p>
--	--	--

HOOFONDERWERP: KONTEMPORÊRE EKONOMIESE KWESSIES		
ONDERWERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>12. Kontemporêre ekonomiese kwessies: Inflasie</p>	<p>Ontleed en ondersoek inflasie en die beleide wat gebruik word om dit te beveg</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inflasie <ul style="list-style-type: none"> - Definisie - Meting van Inflasie <ul style="list-style-type: none"> ➢ Indekse (VPI/PPI) ➢ Gewigstoekenning (Mandjiegoedere en dienste) ➢ Inflasiekoers (Berekeninge) • Tipes en kenmerke van inflasie <ul style="list-style-type: none"> - Verbruikersinflasie <ul style="list-style-type: none"> o Hooflyninflasie o Kerninflasie o Geadministreerde prysinflasie - Produsente-inflasie - Alles omvattende inflasie - Hiperinflasie - Stagflasie - Vergelyking van inflasiekoerse • Oorsake en Gevolge van inflasie <ul style="list-style-type: none"> - Vraagtrekinflasie <ul style="list-style-type: none"> o Monetariese verduideliking o Oorsake van vraaginflasie <ul style="list-style-type: none"> ➢ Toename in huishoudelike verbruik ➢ Minder besparings ➢ Daling in belasting ➢ Toegang tot krediet ➢ Beleggingsbesteding ➢ Regeringsbesteding ➢ Uitvoerverdienste - Kostedrukinflasie <ul style="list-style-type: none"> o Oorsake van kostedrukinflasie <ul style="list-style-type: none"> ➢ Lone ➢ Sleutelinsette ➢ Wisselkoersdepresiasie ➢ Winsmarge ➢ Produktiwiteit ➢ Natuurrampe - Gevolge van inflasie op <ul style="list-style-type: none"> o Debiteure/Krediteure o Loon- en salaristrekkers o Beleggers en spaarders o Belastingbetalers o Nywerheidsvrede - Verwagtings en inflasie • Die inflasieprobleem in Suid-Afrika 	<ul style="list-style-type: none"> • Definieer/Verduidelik die begrip • Ondersoek die metodes om inflasie te meet • Definieer/Verduidelik die verskillende tipes inflasie • Onderskei tussen die verskillende tipes inflasie • Bespreek kortliks vraagtrekinflasie • Ontleed die oorsake van vraagtrekinflasie • Bespreek kortliks kostedrukinflasie • Ontleed die oorsake van kostedrukinflasie • Ondersoek in detail die gevolge van inflasie • Bespreek in breë trekke die inflasieprobleem in Suid-Afrika

	<ul style="list-style-type: none"> • Maatreëls om inflasie te beveg <ul style="list-style-type: none"> - Vraaginflasie <ul style="list-style-type: none"> ○ Monetêre beleid ○ Fiskale beleid - Kostedrukinflasie <ul style="list-style-type: none"> ○ Produktiwiteit ○ Mededinging 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersoek die maatreëls om inflasie te beveg in detail • Gebruik die volgende inligting om die VPI vir September 20... te bereken <i>HOËRORDE-VRAAG: Watter uitwerking het inflasie op die lopende rekening van die Suid-Afrikaanse betalingsbalans?</i>
--	---	---

ONDER- WERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>13. Kontemporêre Ekonomiese Kwessies: Toerisme</p>	<p>Debatteer die ekonomiese belangrikheid van toerisme vir Suid-Afrika, en stel beleide voor wat dit kan bevorder. Verwys na die belangrikheid van inheemse kennisstelsels (IKS)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toerisme: <ul style="list-style-type: none"> ○ Definisie ○ Tipes toerisme ○ Meting van toerisme - Redes vir Groei <ul style="list-style-type: none"> ○ Internasionaal ○ Plaaslik - Die effekte/uitwerking van toerisme op: <ul style="list-style-type: none"> ○ BBP ○ Indiensneming ○ Armoede ○ Eksternaliteite ○ Omgewing ○ Investering - Die Voordele van Toerisme vir: <ul style="list-style-type: none"> ○ Huishoudings ○ Sakeondernemings ○ Regering ○ Infrastruktuurontwikkeling - Suid-Afrika se profiel (inheemse kennisstelsels) <ul style="list-style-type: none"> Suid-Afrika se Profiel <ul style="list-style-type: none"> ➤ Doel van besoeke ➤ Plaaslike bestemmings ➤ Binnelandse toeriste ➤ Inheemse kennis - Beleidsvoorstelle – Departement van Toerisme <ul style="list-style-type: none"> ○ Bemaking, infrastruktuur, onderwys en opleiding en omgewingsbestuur 	<ul style="list-style-type: none"> • Definieer/Verduidelik die relevante begrippe • Beskryf die tipes toerisme in hooftrekke • Meet toerisme in breë trekke • Ondersoek die redes vir groei in die toerisme-industrie in detail • Ondersoek die uitwerking van toerisme in detail • Ondersoek die voordele van toerisme vir: Huishoudings, Sakeondernemings, Regering en Infrastruktuurontwikkeling • Beskryf die toerismeprofiel van Suid-Afrika in breë trekke • Verskaf die beleidsvoorstelle van die Departement van Toerisme in breë trekke • Ontleed kortliks die verwantskap tussen toerisme en inheemse kennis binne 'n Suid-Afrikaanse konteks.

ONDER- WERP	INHOUD	OMVANG EN DIEPTE VAN EKSAMINEERBARE INHOUD
<p>14. Kontemporêre Ekonomiese Kwessies: Omgewingsvolhoubaarheid</p>	<p>Ontleed omgewingsvolhoubaarheid en ondersoek onlangse ooreenkomste in hierdie verband, byvoorbeeld die Rio de Janeiro en Johannesburg beraade.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die toestand van die omgewing <ul style="list-style-type: none"> - Besoedeling <ul style="list-style-type: none"> ○ Definisie ○ Tipes - Erosie, ontbossing en klimaatsverandering - Bewaring - Beskerming • Maatreëls om volhoubaarheid te verseker <ul style="list-style-type: none"> - Gebruikmaking van die mark <ul style="list-style-type: none"> ○ Die mark vang nie sosiale koste en voordele op nie ○ Die mark misluk om verskeie redes ○ Die meganisme van die mark en sosiale koste en voordele - Owerheidsinmenging <ul style="list-style-type: none"> ○ Toeken van eiendomsreg ○ Betaal vir omgewingsgebruik ○ Heffing van omgewingsbelasting ○ Betaling van omgewingssubsidies ○ Uittrek van bemerkbare permitte - Openbaresektorbeheer <ul style="list-style-type: none"> ○ Bevel en beheer (BEB) ○ Vrywillige ooreenkomste ○ Onderwys - Internasionaal <ul style="list-style-type: none"> ○ Volhoubare biodiversiteit ○ Chemiese afval ○ Gevaarlike afval ○ Klimaatveranderingsbeleid – aanpassing en versagting ○ Verlies aan inheemse kennis • Vernaamste Internasionale Ooreenkomste <ul style="list-style-type: none"> - Rio de Janeiro beraad (UNCED) - Johannesburg beraad (WSSD) - Rio + 20 beraad - Kyoto-protokol - Millennium Ontwikkelingsdoelwitte - Verenigde Nasies se Raamwerk-ooreenkoms oor Klimaatsverandering (COP 17) - Konferensie van die Partye (COP) 	<ul style="list-style-type: none"> • Definieer/Verduidelik die relevante begrippe • Bespreek kortliks die toestand van die omgewing <ul style="list-style-type: none"> • Ondersoek die maatreëls om volhoubaarheid in detail te verseker <i>HOËRORDE-VRAAG: Hoe effektief is die Suid-Afrikaanse regering se ingryping rakende omgewingsvolhoubaarheid? Motiveer jou antwoord!</i> <ul style="list-style-type: none"> • Onderskei tussen die begrippe <i>protokol</i> en <i>ooreenkoms</i> • Bespreek kortliks die vernaamste protokolle in terme van die volgende: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Naam van die ooreenkoms ➤ Omgewingskwessie aangespreek deur die ooreenkoms/protokol ➤ Verwagte uitkoms van die ooreenkoms/protokol

ONDERWERPE: KABV-VRAESTELLE GRAAD 10–12					
ALLE ONDERWERPE GENOEM IS VAN TOEPASSING VIR DIE FINALE EKSAMEN					
GR.10		GR.11		GR.12	
VRAESTEL 1	VRAESTEL 2	VRAESTEL 1	VRAESTEL 2	VRAESTEL 1	VRAESTEL 2
MAKRO-EKONOMIE	MIKRO-EKONOMIE	MAKRO-EKONOMIE	MIKRO-EKONOMIE	MAKRO-EKONOMIE	MIKRO-EKONOMIE
<ul style="list-style-type: none"> • Basiese begrippe • Basiese ekonomiese probleem • Ekonomiese kringloop • Kwantitatiewe elemente: produksie en inkomme • Sakesiklusse 	<ul style="list-style-type: none"> • Dinamiek van markte • Produksiemoontlikheidskurwe • Openbaresektor-inmenging 	<ul style="list-style-type: none"> • Produksiefaktore en hul vergoedings • Ekonomiese goedere & dienste • Ekonomiese stelsels • Suid-Afrika se ekonomiese strukture 	<ul style="list-style-type: none"> • Verhoudings tussen markte • Uitwerking van koste & inkomste op prys en hoeveelhede • Pryselastisiteit 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiese kringloop • Sakesiklusse • Openbare sektor • Buitelandsevaluta-markte • Beskerming en Vryehandel 	<ul style="list-style-type: none"> • Volmaakte markte • Onvolmaakte markte • Markmislukkings
EKONOMIESE STREWES	EKONOMIESE KWESSIES	EKONOMIESE STREWES	EKONOMIESE KWESSIES	EKONOMIESE STREWES	EKONOMIESE KWESSIES
<ul style="list-style-type: none"> • Suid-Afrikaanse groei en ontwikkeling in historiese konteks • Geskiedenis van geld & bankwese • Bevolking & arbeidsmag 	<ul style="list-style-type: none"> • Werkloosheid • Arbeidsverhoudinge • Ekonomiese herstel 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiese groei • Ekonomiese ontwikkeling • Geld & Bankwese • RSA se ekonomiese belangrikheid in Afrika 	<ul style="list-style-type: none"> • Armoede • Globalisering • Omgewings-agteruitgang 	<ul style="list-style-type: none"> • Groei & Ontwikkeling • Nywerheidsontwikkelings-beleide • Ekonomiese- en sosiale prestasie-aanwysers 	<ul style="list-style-type: none"> • Inflasie • Toerisme • Omgewings-volhoubaarheid

4. SLOT

Hierdie Eksamenriglyne-dokument is bedoel om die assesseringsaspirasies wat in die KABV-dokument voorgestaan word, te verwoord. Dit is derhalwe nie 'n plaasvervanger van die KABV-dokument, wat onderwysers vir onderrig moet gebruik, nie.

Kwalitatiewe kurrikulum-dekking, soos uiteengesit in die KABV, kan nie oorbeklemtoon word nie.